

така се уплаши от змията на Миро, че избяга и викаше за помощ. Хем тя самата участва в сцената. А когато отидохме на репетиции в Столичния зоопарк, където в залата на големите котки щяхме да представяме спектакъла, хората там се запритесняваха как ще реагират на това тигрите и лъвовете – да не започнат да реват, и да не може да се играе. Какво беше удивлението им, а и нашето, че още след като затъмнихме, пуснахме музика и спектакълът тръгна – те се наредиха да гледат и наистина гледаха. Нашата първа публика. Смятам, че им хареса. И когато ни виждаха, че се приготвяме за спектакъла, вече знаеха и заемаха местата си. Чак на четвъртата, пета репетиция, вече го бяха гледали и понякога си лягаха да спят. ■

Мирослав
Цветанов
със своя кукла

За децата и кукления театър

Албена Тагарева

Албена Тагарева (1988) е театровед. През 2011 г. завършва специалност Театрознание и театрален мениджмънт, а през 2012 г. магистърската Театрално изкуство в НАТФИЗ. От 2013 г. е докторант в ИИИЗк към БАН. Публикува театрални рецензии в „Литературен вестник“, сп. „Homo Ludens“, „Нови драматургии“ и др. Интересите ѝ в областта на театралната критика са свързани със съвременните течения в театъра. През 2013 участва в комисията определила номинациите за наградата „ИКАР“. Част е от екипа на Фондация „Арт Офис“.

Няма спор, че благодарение на кукления театър децата за първи път се срещат с театралното изкуство. Куклите имат способността да създават магически свят, в който детето може да разпростре своето въображение, може да съчини истории и да създава образи, ако разбира се големите му позволят това преживяване. Защо куклените спектакли не винаги са това, което възрастните очакват и се надяват да видят децата им. За съжаление има и такива, които са далеч от професионализма, изискващ се от всяко едно изкуство. Защо набързо скалъпеният, с подръчни средства спектакъл може да бъде и е конкуренция на произведения с доказани качества. Това е въпрос, чийто отговор едва ли ще бъде намерен още дълги години, но това не би трябвало да ни пречи да го поставяме отново и отново.

Какво се крие зад всичко това? За никого не е тайна практиката на директна продажба на куклени спектакли за деца между 3 и 6 години направо в детските градини. По този начин не се налага на учителките да извеждат децата извън заведенията, което ги облекчава до известна степен. На свой ред „Мохамед отива при планината“. Въпреки че чрез така разменените роли тотално се отнема на децата социалното преживяване „ходене на театър“, все пак това не е най-страшното. Страшното произтича от факта, че в детските заведения се показват спектакли със съмнителни качества, избрани не заради художественото им ниво, а заради цената, която са предложили. Разбира се тук веднага се появява и въпросът от къде можем да бъдем сигурни какви са точно тези спектакли и колко добри или лоши са те? Отговорът е много прост

– не можем. Поради простата причина, че те се играят само и единствено в детските градини, само и единствено пред децата и техните възпитатели. Как можем да знаем какво гледат децата, когато никой друг освен тях не го вижда?

Къде е проблемът? Освен, че изборът какво представление да бъде показано на децата се взема по икономически, а не по художествени причини, ниската цена, на която се продават тези спектакли „фантоми“, на практика предотвратява всяка възможност за конкуренция на други спектакли, били те и значително по-стойностни. Тук не става въпрос за това кой колко ще получи, а за отсъстващия принцип за контрол на качеството.

Основният проблем е, че няма принципи, по които директорите на детските заведения подбират продукцията, която се показва пред децата. А това не би трябвало да бъде толкова трудно. Във всеки сравнително голям град има куклен театър, които би могъл да предложи изнесени представления както в рамките на града, така и до околните по-малки населени места, където няма такава институция. Не трябва да очакваме, че това ще стане единствено и само на пазарен принцип, защото тогава рискуваме достъпът на децата до стойностен театър съвсем да бъде ограничен. В някои от малките населени места децата за първи път се срещат с кукленото изкуство именно в детските градини, като те никога не са стъпвали в театрален салон. И тук въпросът за качеството на представленията стои с най-голяма сила, защото липсата на разнообразие няма как да възпита в подрастващите вкус към изкуството. По този начин можем само да отблъснем най-малките от театъра. ■